

Moravskoslezské sopky

SPORTUJ S NÁMI

SPORTUJ S NÁMI

Datum: Sobota 9. června 2007.

Odjezd: Autobusem od nádraží **Pardubice hl. n.** v **6.30 hod.**; další nástupy jsou možné na zastávkách MHD Sakařova, Židov točna, Dubina centrum. **NÁSTUPNÍ MÍSTO OHLASTE PŘI PŘIHLÁŠCE!**

Trasa autobusu: Pardubice, Holice, Borohrádek, Častolovice, Žamberk, Jablonné nad Orlicí, Červená Voda, Bludov, Šumperk, Sobotín, Rýmařov, Břidličná, Nová Pláň, **Roudno (vystoupí skupina I.)**, Volárna, Nová Pláň, **Černý most (vystoupí skupina II.)**. Autobus odjede do **Bruntálu**, kde vyčká návratu všech účastníků. **Předpokládaný odjezd zpět v 18 hod.** po stejné trase.

Popis pěších tras:

Skupina I: Z obce Roudno (kostel, obchod) výstup **neznačenou cestou** na Velký Roudný (780 m), sestup **po zelené značce** (ze svahu pohled na Malý Roudný, 771 m) ke křižovatce u Roudna a dále přes Volárnu, Novou Pláň k rozcestí Nad Černým mostem [11 km]. Odtud **po modré značce** přes Černý most a Návrší (679 m) k rozc. Pod Venušinou sopkou; odtud odbočkou na Venušinu sopku (643 m) a zpět s pokračováním k obci Mezina [17 km]. Odtud **po žluté značce** do Moravského Kočova a od rozcestníku **po zelené značce** do Slezského Kočova, na Uhlířský vrch (672 m) a do Bruntálu [25 km].

Skupina II: Vystoupí u Černého mostu, odtud **po modré značce** stejnou trasou jako skupina I (tj. přes Návrší k Venušině sopce atd.) až do Bruntálu [14 km].

Mapy: Z edice map KČT 1:50 000 - č. 56 Nížký Jeseník
- č. 58 Bruntálsko, Krnovsko a Osoblažsko

Předpokládané možnosti občerstvení: Roudno (obchod); Nová Pláň (pension „U jelena“); Moravský Kočov („U Mrňusa“); Bruntál (dle výběru).

Cena: Členové – dospělí 150,- Kč, členové – děti polovinu; ostatní 250,- Kč.

Přihlášky: U Dáši Ehrenbergerové, tel. domů 466 260 913, do práce 466 670 932 nebo 466 670 410 (ústředna); e-mail ehrenbergerova@szs.pardubice.cz. Při odhlášení od 14. dne před termínem a při nedostavení se k odjezdu zaplatí každý stanovenou cenu zájezdu v plné výši.

Trasy vybral a výlet vede: Karel Vytrás (tel. 466 650 827; mobil 608 241 744).

Ⓛ Plníte-li podmínky „Českomoravského turisty“ nezapomeňte doma záznamníky **OTO Jeseníky** a **OTO Praděd** (v obou je povinné místo Bruntál a volitelné místo Velký Roudný).

Něco o našich sopkách

Sopečný reliéf se podílí na tvarech dnešního zemského povrchu poměrně málo, ale zato výrazně, neboť je nápadně cizí svému širšímu okolí. Podobami a někde i svěžestí svých tvarů vyvolává dojem sopečnosti sotva dohaslé, ovšem ve skutečnosti u mnoha kuželů, kup a hřbetů, tvořených horninami sopečného původu, se tyto tvary shodují jen podobou s dnešními sopkami. Na území České republiky vytvořila mladá sopečná činnost jen dvě souvislá pohoří – České středohoří a Doupovské hory. Ostatní tělesa sopečného původu tvoří aureolu ojedinelých vrchů, z nichž některé jsou zcela osamocené, jako například Kunětická hora.

Na rozdíl od Čech jsou na Moravě a ve Slezsku podobné lokality vzácnější. Jsou to zejména struskové a vrstvené sopky v Nížkém Jeseníku, soustředěné na jih od Bruntálu, a menší výskyty dále na východ až ke Karviné, odkud sopečná oblast pokračuje dále do polského Slezska. Je v ní jen několik sopečných jedinců s jednotvárnými čedičovými lávami a tufy. Tak jako česká sopečná pohoří je i naše moravskoslezská sopečná oblast doprovázena dozvuky sopečné činnosti; považují se za ně vývěry chladných i teplých kyselých a výdechy oxidu uhličitého v okolí Bruntálu, Krnova, Moravského Berouna, kyselky Karlovy Studánky, Jánských Koupelí a Ondrášova, kyselky na Ostravsku a u Teplíc nad Bečvou. Sopky naší slezské oblasti jsou v okrajové části opavsko-ostravské (Otická sopka u Opavy a další) starší (asi staromiocenní) než hlavní sopečná skupina bruntálská, které se přikládá stáří z rozhraní třetihor a čtvrtohor (tj. pliocénu a starších čtvrtohor).

Ačkoli výskytů sopečné činnosti je v naší moravskoslezské oblasti asi dvacet, jsou morfologicky význačné jen čtyři sopečné kupy jižně od Bruntálu. První z nich, **Velký Roudný** (780 m n. m.), je největší. Je to vrstvená čedičová sopka kupového tvaru s kráterovou prohlubní na struskovém vrcholu; vrstvy strusek, bomb a popele jsou na svazích skloněny pod úhlem asi 35°. Lávy mají sloupovitou a deskovitou odlučnost. Ze svahu jsou vylity tři lávové proudy až 5 km dlouhé; nejdelší příkrývá štěrkovou terasu Moravice, ležící skoro 40 m nad dnem údolí. Sousední **Malý Roudný** (771 m) je plošší vrstvená kupovitá sopka, která vysílá k jihu dlouhý lávový proud. Také blízká **Venušina sopka** (643 m) u Meziny je plochým čedičovým stratovulkánem z hrubých strusek s bombami a ze čtyř lávových proudů, které leží na terasových štěrčích Černého potoka. Blíže u Bruntálu je pak **Uhlířský vrch** (672 m), sopka převážně strusková s lávovým proudem vybíhající dva kilometry k severu. Všechny tyto sopky prorážejí kulmské horniny.

Popis míst

Roudno: Obec nad přehradou Slezská Harta, připomínaná r. 1397. Objekty u řeky zbořeny a zatopeny vodami přehradního jezera v letech 1995-97, pozdně barokní kostel z poloviny 17. století.

Velký Roudný: 780 m n. m., národní přírodní památka (81 ha, vyhlášena v r. 1965), výrazný čedičový kužel, tvarově nejvýraznější stratovulkán Českého masívu, neporušená dominanta budovaná sopečnými tufy.

Volárna: Osada vznikla v 2. polovině 18. století na místě zrušené stáje pro dobytek.

Nová Pláň: Osada založena r. 1690 u závodu na zpracování měděné rudy, která se v okolí dolovala. Pozdější objekty (továrna na měděné nádoby, válcovna mědi) dnes v zátopovém území přehrady Slezská Harta. Z původní kaple zřízen chudobinec, později škola, dnes stylový pension „U jelena“.

Venušina sopka: 643 m n. m., jedna z mladých struskových sopek na Bruntálsku, přírodní zajímavost.

Mezina: Ves známá od r. 1270. Jednolodní farní kostel Nejsvětější Trojice, barokní stavba z roku 1777, upravená v r. 1822; kolem ohradní zeď z lomového kamene. V dolní části obce památkově chráněný lidový empírový statek čp. 53 se stodolou a chlévy.

Moravskoslezský Kočov: Obec vzniklá sloučením Moravského a Slezského Kočova, které dominuje klasicistní farní kostel sv. Michala z r. 1794. Středověká tvrz moravské části obce zanikla beze stop.

Uhlířský vrch: 672 m n. m., přírodní památka (3,70 ha, vyhlášena v r. 1965). Jedna z nejmladších sopek na našem území (2,4 mil. let). Ve stěnách opuštěného lomu na jižním svahu (těžba od 19. stol. do r. 1960) odkryty profily nebezpečných sopečných vyvrženin. Na vrcholu malebný poutní kostel P. Marie, jednolodní barokní stavba z let 1756-65 na místě kaple založené r. 1653. Od Bruntálu ke kostelu vede památná čtyřřadá lipová alej se 350 stromy.

Bruntál: Okresní město a městská památková zóna, jedno z nejstarších měst oblasti, založené r. 1213. Z památek možno připomenout pravidelné čtvercové kolonizační náměstí s barokním morovým sloupem sv. Trojice, v okolních ulicích měšťánské domy s renesančními jádry (zejm. Gabrielův dům), zbytky městských hradeb, zámek z r. 1579 vzniklý přestavbou a rozšířením gotického hradu (je zde umístěno okresní vlastivědné muzeum). Z církevních památek pak farní kostel Nanebevzetí P. Marie, bývalý piaristický klášter s kostelem P. Marie Těšitelky, hřbitovní kapli sv. Michala.